

16 Μαρτίου 1964: Το καίριο πλήγμα στον Ελληνισμό της Κωνσταντινούπολης

Του Λεωνίδα Κουμάκη

Ο Ελληνισμός της Κωνσταντινούπολης αποτελεί το τραγικό θύμα μιας ψυχρής, μεθοδικής και μακροπρόθεσμης στρατηγικής του Τουρκικού Κράτους, της έλλειψης αντίδρασης της Ελλάδος αλλά και την αδιαφορία των χωρών που συνυπέγραψαν το 1923 την Συνθήκη της Λωζάνης (Αγγλία, Γαλλία, Ιταλία, Ιαπωνία, Σερβία, Ρουμανία).

Η Τουρκία υπέγραψε την συνθήκη της Λωζάνης χωρίς να έχει την παραμικρή πρόθεση να παρέχει την συμφωνημένη προστασία στους Έλληνες χριστιανούς που παρέμειναν στην Κωνσταντινούπολη, την Ίμβρο και την Τενέδο. Αυτό βέβαια δεν επηρέασε καθόλου την απόφαση της να αξιοποιήσει πλήρως την Συνθήκη για την «προστασία» και τον πολλαπλασιασμό των μουσουλμάνων που απέμειναν στην Ελληνική Θράκη.

Στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων για την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης, τα δύο νησιά Ίμβρος & Τένεδος με 92% χριστιανικό πληθυσμό, προσφέρθηκαν από τον Λόρδο Κώρζον σαν «δώρο» στην Τουρκία με την προϋπόθεση να απολαμβάνουν καθεστώς αυτονομίας, με δική τους αστυνομία και τοπική κυβέρνηση (**άρθρο 14 Συνθήκης**). Οι λόγοι ήταν «γεωπολιτικοί», επειδή τα δύο νησιά βρίσκονται κοντά στην είσοδο των

Δαρδανελίων ελέγχοντας πλήρως την διέλευση πλοίων από και προς τον Βόσπορο και την Μαύρη θάλασσα.

Η Τουρκία απέδειξε και αποδεικνύει συνεχώς την διαχρονική της πρόθεση αφ' ενός μεν να περιφρονεί όλες τις υποχρεώσεις που ανέλαβε από την Συνθήκη της Λωζάνης, αφ' ετέρου δε να απαιτεί φορτικά, όποτε εκτιμά ότι την συμφέρει, από όλους τους άλλους να την τηρούν με ευλάβεια!

Η θεμελίωση των παραπάνω στηρίζεται στα γεγονότα που ακολούθησαν τα 96 μέχρι σήμερα χρόνια που μεσολάβησαν από την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης, όπως π.χ.

– Ο νόμος 2007/11^{ης} Ιουλίου 1932 με τον οποίο απαγορεύτηκαν 26 επαγγέλματα στους ξένους (Έλληνες) υπηκόους προκειμένου να υποχρεωθούν να εγκαταλείψουν την Τουρκία – όπως ακριβώς έκαναν περισσότεροι από 10.000 Έλληνες χριστιανοί! Ο νόμος ίσχυσε για 70 χρόνια και καταργήθηκε μόλις το 2003!

– Η **πισώπλατη μαχαιριά της «ουδέτερης Τουρκίας»** όταν ξέσπασε ο Δεύτερος Παγκόσμιος και η Ελλάδα βρέθηκε υπό Γερμανική κατοχή μαχόμενη για τα ιδανικά της ελευθερίας και της δημοκρατίας. (Επιστράτευση 20 ηλικιών της αφρόκρεμας των νεαρών χριστιανών και η αποστολή τους στα βάθη της ανατολής για καταναγκαστικά έργα (1941) και η επιβολή του ρατσιστικού και εξοντωτικού «έκτακτου φόρου περιουσίας» (1942) για την αρπαγή των περιουσιών Ελλήνων, Αρμενίων και Εβραίων).

– Το **φονικό πογκρόμ** εναντίον του Ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης την νύχτα της 6^{ης} προς την 7^η Σεπτεμβρίου 1955.

Και φυσικά οι μαζικές απελάσεις του 1964 που σχεδιάστηκαν πολλά χρόνια νωρίτερα, περιμένοντας την υλοποίησή τους «την κατάλληλη στιγμή».

Το μυστικό διάταγμα, με αριθμό 6/3801/1964, που θα εφάρμοζαν τα Τουρκικά δικαστήρια για ολόκληρες δεκαετίες ήταν ήδη έτοιμο προ πολλού. Απαγόρευε σε όλα τα πρόσωπα Ελληνικής ιθαγένειας, την μεταβίβαση της κυριότητας των ακινήτων τους και άλλων εμπράγματων δικαιωμάτων καθώς και κάθε άλλη πράξη που θα είχε σαν συνέπεια την μεταβίβαση των παραπάνω δικαιωμάτων. Επί πλέον δέσμευε υπέρ του Τουρκικού Δημοσίου κάθε τίμημα, πρόσοδο ή εισόδημα που έφεραν τα ακίνητα αυτά καθώς και όλους τους τραπεζικούς λογαριασμούς των Ελλήνων υπηκόων!

Οι επίσημες κατηγορίες και τα «εγκλήματα» που θα φόρτωναν στα θύματα τους, ήταν και αυτά έτοιμα: «Κατασκοπεία σε βάρος της Τουρκίας» και «αποστολή οικονομικής βοήθειας στην Κύπρο»!

Το σχέδιο περιελάβανε ακόμα την υπ' αριθμόν 35/1964 μυστική απόφαση της Υπηρεσίας Εθνικής Ασφάλειας της Τουρκίας με την οποία καθορίστηκαν οι λεπτομέρειες του eritme programi, δηλαδή ενός προγράμματος εξόντωσης του Ελληνικού πληθυσμού των νησιών Ίμβρος και Τένεδος, ο οποίος από 92% του συνολικού πληθυσμού που ήταν το 1923, σήμερα μειώθηκε σε λιγότερο από 1%, μετά την πλήρη εφαρμογή του προγράμματος αυτού!

Έτσι, από τους πρώτους μήνες του 1964, η Τουρκική κυβέρνηση, έχοντας έτοιμο το επόμενο βήμα του μακροπρόθεσμου σχεδίου εκδίωξης των χριστιανικών πληθυσμών από την Τουρκία, άρχισε να δημιουργεί με αλληπάλληλα, κατευθυνόμενα δημοσιεύματα ένα εκρηκτικό, ανθελληνικό κλίμα στις Τουρκικές λαϊκές μάζες. Οι δρόμοι της Κωνσταντινούπολης γέμισαν με συνθήματα «Vatandas Turkce Konus», δηλαδή «Πολίτη μίλα Τουρκικά», ώστε να αποτελεί εύκολη υπόθεση η εφαρμογή του δρακόντειου νόμου περί «εξύβρισης του Τουρκισμού» που ίσχυε στην Τουρκία από την δεκαετία του 1930. Όποιος τολμούσε να μιλήσει Ελληνικά σε δημόσιους χώρους, κινδύνευε να κατηγορηθεί ότι έβριζε την Τουρκία!

Διαδοχικές καμπάνιες που συντηρούσαν το κλίμα, στόχευαν στον οικονομικό αποκλεισμό των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης με έντονα ανθελληνικά συνθήματα: «Οι Ρωμιοί είναι τα μικρόβια που κυκλοφορούν ανάμεσα μας», «Μην τρέφεις κοράκια που θα σου βγάλουν τα μάτια» ή «Κάθε γρόσι στον Ρωμιό γίνεται σφαίρα στους Τούρκους της Κύπρου».

Την 16η Μαρτίου 1964, όταν πλέον το κλίμα είχε προετοιμαστεί κατάλληλα, η Τουρκική κυβέρνηση ανακοίνωσε την καταγγελία της Σύμβασης περί Εγκατάστασης, Εμπορίου και Ναυτιλίας που είχαν υπογράψει οι Μουσταφά Κεμάλ και Ελευθέριος Βενιζέλος το 1930. Αιφνιδιαστικά και μονομερώς.

Η «καταγγελία» βέβαια ήταν η αφορμή, το «φύλλο συκής» που χρησιμοποίησε η Τουρκία για να εκδιώξει με απάνθρωπες και συνοπτικές διαδικασίες περισσότερους από 40.000 Έλληνες χριστιανούς της Κωνσταντινούπολης, οι οποίοι **προστατευόταν απόλυτα** από το άρθρο 2 της Σύμβασης «Περί της Ανταλλαγής των Ελληνικών και Μουσουλμανικών Πληθυσμών», η οποία αποτελούσε αναπόσπαστο μέρος της Συνθήκης της Λωζάνης!

Με το σύνθημα της «καταγγελίας» της Ελληνοτουρκικής συμφωνίας του 1930, τέθηκαν σε εφαρμογή όλα όσα είχαν προετοιμαστεί:

Άρχισε την λειτουργία του το τέταρτο ειδικό γραφείο της Τουρκικής Ασφάλειας για να «αναλάβει» όσους Έλληνες υπηκόους ζούσαν στην Τουρκία. Άλλωστε είχε ήδη αποκτηθεί κάποια εμπειρία, με την σποραδική απέλαση 50 περίπου προσωπικοτήτων της Ελληνικής κοινότητας της Κωνσταντινούπολης, αμέσως μετά το πογκρόμ του 1955 και μέχρι το 1962.

Οι Τουρκικές εφημερίδες άρχισαν να δημοσιεύουν καταλόγους με ονόματα Κωνσταντινουπολιτών που «αποτελούσαν εθνικό κίνδυνο για την Τουρκία» και έπρεπε να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και την χώρα μέσα σε 24 ώρες. Αργότερα, επειδή ήταν πρακτικά αδύνατη η εφαρμογή του σχεδίου εντός 24 ωρών, η προθεσμία επεκτάθηκε πρώτα σε δύο και μετά σε επτά ημέρες.

Κάθε Έλληνας που έπρεπε να εγκαταλείψει την Τουρκία, έπαιρνε μια ειδοποίηση να εμφανιστεί αμέσως στο τέταρτο ειδικό γραφείο της Τουρκικής Ασφάλειας. Σε πολλές περιπτώσεις η σύλληψη και η μεταφορά στην Τουρκική Ασφάλεια γινόταν επί τόπου. Εκεί κάθε φάκελος «κατηγορουμένου» ενημερωνόταν με νέες φωτογραφίες, μετρήσεις ύψους και βάρους, καταγραφή χρωμάτων ματιών και μαλλιών, αποτυπώματα και άλλες λεπτομέρειες προσωπικών δεδομένων. Ταυτόχρονα, κάθε «κατηγορούμενος» έπρεπε απαραίτητα να υπογράψει και ένα έγγραφο με το οποίο «ομολογούσε» όλες ανεξαιρέτως τις κατηγορίες που του απέδιδαν οι Τουρκικές αρχές.

Όσοι αρνήθηκαν να υπογράψουν φυλακιζόταν μέχρι να αλλάξουν γνώμη. Αυτά που υπέστησαν όμως, έκαναν όλους τους άλλους να μην τολμούν να ζητήσουν ούτε καν να διαβάσουν τι θα υπογράψουν και πολύ περισσότερο, να ζητήσουν κάποιο αντίγραφο αυτών που υπέγραφαν.

Αρκούσε μέσα σε μια ολόκληρη οικογένεια ένα μόνο πρόσωπο να έχει Ελληνική υπηκοότητα, για να υποχρεωθούν όλοι να εγκαταλείψουν τις πατρογονικές εστίες. Οι απελαθέντες ήταν 10.250 περίπου άτομα επισήμως, αλλά οι πραγματικοί απελαθέντες ήταν περισσότεροι από 40.000!

Όσοι έφευγαν, μπορούσαν να πάρουν μαζί τους μόνο προσωπικό ρουχισμό σε δύο βαλίτσες μέχρι 20 κιλά και το ισόποσο των 20 περίπου δολαρίων της εποχής εκείνης. Και μια σφραγίδα στο διαβατήριό τους με κόκκινα γράμματα: *«Ο κάτοχος του παρόντος απελαύνεται υπό των Τουρκικών αρχών»*.

Μεταξύ των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης που κατηγορήθηκαν από τις Τουρκικές αρχές για «κατασκοπεία σε βάρος της Τουρκίας» και

για «αποστολή οικονομικής βοήθειας στην Κύπρο», όπως εμφανιζόταν ανά δεκαήμερο στις λίστες των 150 έως 500 ονομάτων που δημοσίευαν οι Τουρκικές εφημερίδες, περιλαμβανόταν γέροντες και γερόντισσες μεγάλης ηλικίας οι οποίοι σέρνονταν από τα γεροκομεία και τα σπίτια τους για να απελαθούν, τυφλοί που έπρεπε απαραίτητα να συνοδεύονται για να κινηθούν, ανάπηροι πάνω σε αναπηρικά καροτσάκια, άρρωστοι που τους έβγαζαν από τα νοσοκομεία, ακόμα και πεθαμένοι!

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α : Απέναντι στην μακροπρόθεσμη στρατηγική της Τουρκίας που υλοποιείται σταθερά και ανεξάρτητα από ποιος έχει τον έλεγχο της εξουσίας, η Ελλάδα παραθέτει διαχρονικά μια ευκαιριακή σταση, ανάλογα με τις εμπνεύσεις του εκάστοτε «υπευθύνου». Τελευταίο, χαρακτηριστικό παράδειγμα, η πρωτοφανής «σύσταση» του πρώην Έλληνα Υπουργού Εξωτερικών να μην είμαστε... «*μονοφαγάδες*»!

Η Τουρκία, υπό τον απόλυτο έλεγχο της «*Φαμίλιας Ερντογάν*», έχοντας πετύχει πλήρως τους στόχους της στον ξεριζωμό του Ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου, όχι μόνο συνεχίζει την προκλητική φίμωση της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης παραβιάζοντας ακόμα και τους δικούς της νόμους, αλλά χύνει και κροκοδείλια δάκρυα για δήθεν «καταπίεση» Ελλήνων πολιτών, μουσουλμάνων το θρήσκευμα, που αυξάνονται και πληθύνονται συνεχώς, μέσα σε ένα καθεστώς πλήρους ελευθερίας!

Οι απελάσεις του 1964, υπήρξαν ένα καίριο πλήγμα της Τουρκίας στον Ελληνισμό της Κωνσταντινούπολης, αμέσως μόλις παρουσιάστηκε η «κατάλληλη ευκαιρία» που περίμεναν υπομονετικά. Όπως δηλαδή κάνουν διαχρονικά, σε όλα ανεξαιρέτως τα αποφασιστικά τους χτυπήματα εναντίον του Ελληνισμού – και όχι μόνο.

Η διαχρονική έλλειψη μιας σαφέστατης, σταθερής και μακροπρόθεσμης στρατηγικής απέναντι στον κίνδυνο εξ ανατολών, δημιουργεί πλέον μια ορατή και άμεση απειλή για την ακεραιότητα της Ελλάδος.

Ας ευχηθούμε αυτό να γίνει επί τέλους αντιληπτό από την πολιτική και πνευματική ηγεσία της χώρας, πριν θρηνήσουμε άλλη μια εθνική καταστροφή!

